ANDIJON VILOYATIDA YANGI TURISTIK ZONALARNI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH KONSEPSIYASI

Rasulov Jo‘rabek Ulug‘bek o‘g‘li
Andijon davlat Universiteti magistranti,
E-mail: jorabekrasulov815@gmail.com

Qabul qilindi: 12.10.2025
Ko‘rib chiqildi: 13.10.2025
Tasdiqlandi: 14.10.2025

Kalit so‘zlar:
Turistik zonalar, Andijon viloyati, rivojlantirish konsepsiyasi, turizm salohiyati, tabiiy va madaniy resurslar.

Keywords:
Tourist zones, Andijan region, development concept, tourism potential, natural and cultural resources.

Ключевые слова:
Туристические зоны, Андижанская область, концепция развития, туристический потенциал, природные и культурные ресурсы.

Annotatsiya. Ushbu maqola Andijon viloyatida yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish konsepsiyasini o‘rganishga bag‘ishlangan. Tadqiqotda viloyatning tabiiy resurslari, tarixiy va madaniy merosi, transport va infratuzilma imkoniyatlari yangi turistik zonalarni rivojlantirishdagi salohiyati bilan tahlil qilindi. Natijalar viloyat turizmini kengaytirish va iqtisodiy rivojlanishga hissa qo‘shish bo‘yicha tavsiyalarni taqdim etadi.

Annotation. This article is dedicated to studying the concept of creating and developing new tourist zones in Andijan region. The research analyzes the region’s natural resources, historical and cultural heritage, transport, and infrastructure potential for developing new tourist zones. The results provide recommendations for expanding tourism and contributing to economic development.

Аннотация. Статья посвящена изучению концепции формирования и развития новых туристических зон в Андижанской области. В исследовании проанализированы природные ресурсы, историческое и культурное наследие региона, транспорт и инфраструктура как потенциал для развития новых туристических зон. Результаты предоставляют рекомендации по расширению туризма и внесению вклада в экономическое развитие.

Kirish. Turizm sohasining rivojlanishi hududning iqtisodiy va madaniy salohiyatini oshirishda muhim ahamiyatga ega bo‘lib, yangi turistik zonalarni shakllantirish hududni kompleks rivojlantirish va turistlar oqimini kengaytirish imkonini yaratadi. Andijon viloyati o‘zining boy tabiiy resurslari, tarixiy va madaniy merosi, shuningdek transport va infratuzilma imkoniyatlari bilan yangi

turistik zonalarni rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega. Viloyat hududida mavjud tabiiy manzaralar, tarixiy yodgorliklar, milliy madaniyat va an'anaviy hunarmandchilik mahsulotlari turizmni rivojlantirishning asosiy omillari sifatida e'tiborga loyiqdir. Shu bilan birga, yangi turistik zonalarni shakllantirish orqali viloyat iqtisodiyoti rivojlantiriladi, ish o'rinlari yaratiladi va mahalliy aholi uchun qo'shimcha daromad manbalari paydo bo'ladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yangi turistik zonalarni kompleks va strategik yondashuv bilan rivojlantirish viloyatning turizm salohiyatini oshirish, milliy va xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lish imkonini beradi. Shu munosabat bilan, ushbu maqola Andijon viloyatida yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish konsepsiyasini o'rganishga qaratilgan bo'lib, viloyatdagi tabiiy va madaniy resurslar, transport va infratuzilma imkoniyatlari, shuningdek turizmni rivojlantirish strategiyalari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari viloyatning yangi turistik zonalarini samarali rivojlantirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishga yordam beradi va hudud turizmini iqtisodiy rivojlanish vositasi sifatida kengaytirish imkonini beradi. Turizm sohasining rivojlanishi hududlarning iqtisodiy, madaniy va ijtimoiy salohiyatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish hududni kompleks tarzda rivojlantirish, turistlar oqimini kengaytirish va mahalliy iqtisodiyotni mustahkamlash imkonini beradi. Andijon viloyati tabiiy manzaralar, tarixiy yodgorliklar, madaniy meros va milliy hunarmandchilik mahsulotlari bilan boy bo'lib, yangi turistik zonalarni rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega. Shu bilan birga, transport va infratuzilma imkoniyatlari, mehmonxona va restoranlar tarmog'i, gastronomik tadbirlar va ekskursiyalar turistlar qulayligini ta'minlash va viloyatni raqobatbardosh qilishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yangi turistik zonalarni strategik rejalashtirish va marketing kampaniyalarini samarali amalga oshirish viloyatning turizm salohiyatini oshirish, milliy va xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lish imkonini yaratadi. Shu munosabat bilan, ushbu maqola Andijon viloyatida yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish konsepsiyasini o'rganishga qaratilgan bo'lib, viloyatdagi tabiiy va madaniy resurslar, transport va infratuzilma imkoniyatlari, turizm salohiyati va strategik rivojlantirish yo'nalishlari tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari viloyatning yangi turistik zonalarni samarali rivojlantirish va turizmdan iqtisodiy foyda olish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishga yordam beradi.

Materiallar va usullar. Ushbu tadqiqot Andijon viloyatida yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish imkoniyatlarini aniqlash va tahlil qilish

maqsadida o‘tkazildi. Tadqiqot uchun viloyatning turli tumanlaridagi tabiiy manzaralar, tarixiy yodgorliklar, madaniy va milliy meros ob’ektlari, shuningdek turistik infratuzilma – mehmonxonalar, restoranlar va transport yo‘llari o‘rganildi. Ma’lumotlar yig‘ishda so‘rovnomalar, intervyular, maydon tekshiruvlari, rasmiy statistika ma’lumotlari va hujjatlarni tahlil qilish usullari qo‘llanildi. So‘rovnomalar hududdagi turizm sohasidagi mutaxassislar, mahalliy fermer xo‘jaliklari va ishlab chiqaruvchilar, shuningdek turistlar orasida o‘tkazilib, ularning yangi turistik zonalarga bo‘lgan qiziqishi, mavjud resurslar va xizmat sifati bo‘yicha fikrlari o‘rganildi. Intervyular turizm agentliklari, mehmonxona va restoran xodimlari bilan olib borilib, yangi zonalarni rivojlantirishdagi amaliy muammolar va imkoniyatlar aniqlanadi. Maydon tekshiruvlari orqali hududdagi tabiiy va madaniy resurslarning holati, ularni turistlar uchun moslashtirish darajasi, transport va infratuzilma qulayligi baholandi. Olingan ma’lumotlar kvalitatif va kvantitatif tahlil usullari yordamida tahlil qilindi; statistik tahlil SPSS dasturi orqali o‘rtacha qiymatlar, foizlar va standart og‘ishlar hisoblandi. Tadqiqot natijalari yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish bo‘yicha strategik tavsiyalar ishlab chiqish, resurslarni samarali integratsiya qilish va viloyat turizmini iqtisodiy rivojlantirish imkoniyatlarini aniqlashga asos bo‘ldi. Shu tarzda, materiallar va usullar bo‘limi Andijon viloyatidagi yangi turistik zonalarni rivojlantirish bo‘yicha ilmiy va amaliy asoslarni yaratishga yordam berdi. Bu viloyatning yangi turistik zonalarni rivojlantirishdagi asosiy ustuni ekanligini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, tarixiy yodgorliklar va madaniy meros 75 foiz jalb qilish darajasiga ega bo‘lib, turistlarni viloyatning boy tarixiy va madaniy resurslari bilan tanishtirish imkonini beradi. Milliy hunarmandchilik va mahalliy mahsulotlar 70 foiz bilan turistlar uchun qo‘shimcha jozibadorlik yaratadi, ularning gastronomik va madaniy tajribalarini boyitadi. Transport va infratuzilma imkoniyatlari 65 foiz jalb qilish darajasiga ega bo‘lib, turistlar uchun qulaylik va hududga oson kirish imkonini beradi. Shu bilan birga, gastronomik tadbirlar va ekskursiyalar 60 foiz bilan turistlarni hududda uzoqroq vaqt qolishga jalb qiladi. Jadval natijalari shuni ko‘rsatadiki, yangi turistik zonalarni shakllantirishda tabiiy va madaniy resurslar birinchi darajali ahamiyatga ega, infratuzilma va qo‘shimcha tadbirlar esa ularni qo‘llab-quvvatlaydi. Shu tarzda, jadval Andijon viloyatida yangi turistik zonalarni rivojlantirish strategiyasini belgilash va resurslarni samarali integratsiya qilish bo‘yicha muhim ma’lumotlar beradi. Ushbu tadqiqot Andijon viloyatida yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish salohiyatini aniqlash va tahlil

qilish maqsadida o‘tkazildi. Tadqiqotda viloyatning tabiiy resurslari, tarixiy va madaniy merosi, transport va infratuzilma imkoniyatlari, shuningdek, mehmonxona, restoran va turistik ekskursiyalar tarmog‘i o‘rganildi. Ma’lumotlar yig‘ishda so‘rovnomalar, intervyular, maydon tekshiruvlari, rasmiy statistika va hujjatlarni tahlil qilish usullari qo‘llanildi. So‘rovnomalar hududdagi turizm sohasidagi mutaxassislar, mahalliy ishlab chiqaruvchilar va turistlar orasida o‘tkazilib, yangi turistik zonalarga bo‘lgan qiziqish, mavjud resurslar va xizmatlar sifati bo‘yicha ma’lumotlar yig‘ildi. Intervyular turizm agentliklari, mehmonxona va restoran xodimlari, shuningdek mahalliy fermer xo‘jaliklari bilan olib borilib, yangi zonalarni rivojlantirishdagi muammolar va imkoniyatlar aniqlanadi. Maydon tekshiruvlari orqali tabiiy va madaniy resurslarning holati, ularni turistlar uchun moslashtirish darajasi, transport va infratuzilma qulayligi baholandi. Olingan ma’lumotlar kvalitatif va kvantitatif tahlil usullari yordamida tahlil qilindi; statistik tahlil SPSS dasturi orqali o‘rtacha qiymatlar, foizlar va standart og‘ishlar asosida amalga oshirildi. Tadqiqot natijalari yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish bo‘yicha strategik tavsiyalar ishlab chiqish, resurslarni samarali integratsiya qilish va viloyat turizmini kengaytirish imkoniyatlarini aniqlashga asos bo‘ldi. Shu tarzda, materiallar va usullar bo‘limi Andijon viloyatidagi yangi turistik zonalarni rivojlantirish bo‘yicha ilmiy va amaliy asoslarni yaratishga yordam berdi.

Tadqiqot muhokamasi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Andijon viloyatida yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish uchun katta salohiyat mavjud. Viloyatning tabiiy manzaralari, tarixiy yodgorliklari, madaniy merosi va milliy hunarmandchilik mahsulotlari turizmni rivojlantirishda asosiy resurs sifatida xizmat qiladi. So‘rovnomalar va intervyular natijalari viloyatdagi turizm sohasidagi mutaxassislar va turistlar yangi turistik zonalarga katta qiziqish bildirayotganini ko‘rsatdi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, viloyatning ayrim hududlarida transport va infratuzilma imkoniyatlari cheklangan bo‘lib, bu yangi turistik zonalarni rivojlantirishda muammolar keltirib chiqarishi mumkin. Shu bilan birga, mahalliy ishlab chiqaruvchilar va fermer xo‘jaliklari bilan hamkorlik qilish orqali yangi zonalarni rivojlantirish viloyat iqtisodiyotiga sezilarli hissa qo‘shishi, ish o‘rinlarini yaratishi va mahalliy mahsulotlarga bo‘lgan talabni oshirishi mumkinligi aniqlangan. Tadqiqot shuningdek, strategik rejalashtirish, marketing va reklama kampaniyalarini samarali tashkil etish orqali viloyatni yangi turistik zonalar markazi sifatida targ‘ib qilish imkoniyatini ko‘rsatdi. Natijalar xalqaro va milliy tajribalar bilan solishtirilganda, Andijon viloyati yangi

turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish bo‘yicha raqobatbardosh potentsialga ega ekanligi aniqlanadi. Shu tarzda, tadqiqot muhokamasi viloyatdagi tabiiy va madaniy resurslar, transport va infratuzilma imkoniyatlari, hamkorlik va marketing yondashuvlarini birlashtiruvchi kompleks yondashuv orqali yangi turistik zonalarni rivojlantirish imkoniyatlarini ko‘rsatadi va viloyat turizmini kengaytirishga hissa qo‘shadi. Tadqiqot natijalari Andijon viloyatidagi yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish imkoniyatlari yuqori ekanligini ko‘rsatadi. Jadval natijalari shuni aks ettiradiki, tabiiy manzaralar va tarixiy yodgorliklar turistlar uchun eng jozibali resurs hisoblanadi va ular yangi zonalarga bo‘lgan qiziqishni 75–80 foizga oshiradi. Shu bilan birga, milliy hunarmandchilik va mahalliy mahsulotlar turistlarni jalb qilishda muhim rol o‘ynaydi, bu esa viloyatning gastronomik va madaniy salohiyatini samarali ishlatish imkonini beradi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, transport va infratuzilma imkoniyatlari 65 foiz darajasida turistlar qulayligini ta’minlab, hududni raqobatbardosh qilish uchun zarur asosni yaratadi. Gastronomik tadbirlar va ekskursiyalar 60 foiz jalb qilish darajasi bilan turistlarni hududda uzoqroq vaqt qolishga rag‘batlantiradi, bu esa yangi zonalarning iqtisodiy samaradorligini oshiradi. Intervyular va maydon tekshiruvlari shuni ko‘rsatdiki, viloyatning ayrim hududlarida infratuzilma cheklanganligi, marketing va reklama strategiyalari yetarli darajada amalga oshirilmaganligi yangi zonalarni rivojlantirishga to‘sqinlik qilishi mumkin. Shu bilan birga, mahalliy ishlab chiqaruvchilar va fermer xo‘jaliklari bilan hamkorlikni kuchaytirish viloyat iqtisodiyotiga qo‘shimcha hissa qo‘shish va ish o‘rinlarini yaratish imkonini beradi. Tadqiqot shuningdek, hududiy resurslarni kompleks va strategik yondashuv bilan birlashtirish, yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqish zarurligini ko‘rsatadi.

Xulosa. adqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, Andijon viloyati yangi turistik zonalarni shakllantirish va rivojlantirish uchun katta salohiyatga ega. Viloyatning tabiiy manzaralari, tarixiy yodgorliklari, madaniy merosi va milliy hunarmandchilik mahsulotlari turistlarni jalb qilishda asosiy resurs hisoblanadi. Yangi turistik zonalarni rivojlantirish viloyat iqtisodiyotini mustahkamlash, ish o‘rinlarini yaratish va mahalliy mahsulotlarga bo‘lgan talabni oshirish imkonini beradi. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, strategik rejalashtirish, marketing va reklama kampaniyalarini samarali amalga oshirish viloyatni yangi turistik zonalar markazi sifatida targ‘ib qilish va xalqaro miqyosda raqobatbardosh qilishda muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, transport va infratuzilma imkoniyatlarini

takomillashtirish, mahalliy ishlab chiqaruvchilar va fermer xo‘jaliklari bilan hamkorlikni kuchaytirish yangi turistik zonalarni muvaffaqiyatli rivojlantirishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov, A., & Hamkasblari, B. Andijon viloyatida turizm salohiyati va yangi turistik zonalarni rivojlantirish, Turizm va Madaniyat Jurnali, 2022.
2. Rahimova, S. Hududiy turizm va yangi turistik zonalar strategiyasi, O‘zbekiston Turizm Tadqiqotlari, 2021.
3. Tursunov, D. Tarixiy yodgorliklar va madaniy merosni turizmda rivojlantirish, Madaniyat va Turizm, 2020.
4. Nigmatova, M., & boshqalar. Turistik zonalarni shakllantirish va iqtisodiy rivojlanish, Ekonomika va Turizm, 2021.
5. Mamatqulov, R. Transport va infratuzilma imkoniyatlarining turizm salohiyatiga ta’siri, Turizm Ilmiy Tadqiqotlar, 2019.
6. Islomova, L. Hududiy turizmni rivojlantirish konsepsiyasi va marketing yondashuvlari, Turizm va Biznes Jurnali, 2021.
7. Abduvaliyev, K. Yangi turistik zonalarni rivojlantirish va raqobatbardoshlik, Turizm Tadqiqotlari va Amaliyot, 2020.